

Från ISO – revisor till att själv bli reviderad

TEXT: SOFIE MICHÉLSEN

Magnus Rignell, före detta ordförande i MIS, har jobbat en stor del av sitt yrkesliv med revision, vid sidan av jobbet har han även ägnat sig åt sitt stora intresse inom naturvård.

Nu har han sadlat om och driver tillsammans med sin kompanjon Inga Birath von Sydow ett naturvårdsföretag, Naturgruppen i Sverige AB. Inom företaget arrenderas även en gård, Lejden, med 230 fyrbenta naturvårdare. Affärsidén är att hyra ut betesdjur för att sköta stadsnära naturmarker. Pengar till projektet var inget problem. För en galen idé som att hyra ut vattenbufflar och fjällkor för att förbättra våra ängar och våtmarker var det många som ville vara med. Det är inte som många tror, en mänskensdröm om att flytta ut på landet och ha en liten gård, som fått Magnus att ändra bana. Hans huvudsakliga intresse ligger i att öka den biologiska mångfalden genom naturvårdsinsatser.

Hållbarhetsaspekter

Mervärden skapas för Naturgruppen av naturbetet inom alla tre perspektiven av hållbarhet: det sociala, ekonomiska och ekologiska/miljömässiga.

Det krävs mycket arbete att sköta en ängsmark. Hö måste slås, vändas och samlas in vilket blir dyrt om dieseldrivna maskiner ska göra jobbet. Pengar som annars skulle gått till diesel sparas av att betesdjur utför arbetet istället. Viss återbetalning sker även vid försäljning av köttet, vilket enligt Magnus blir en ganska bra ekonomisk kalkyl. Förutom betet skapar trampet från klövar och hovar bra förutsättningar i marken för insekter. Fröer sprids lättare av djuren och fåglar som trivs bra i en öppen terräng gynnas. Den sociala biten tillgodoses också, folk

i närområdet tycker det är roligt med betesdjuren och ställer många nyfikna frågor. Lantraserna som Naturgruppen till största delen använder är anpassade till de svenska naturområdenas magra landskap och tidvis tuffa väderförhållanden. Det finns ett genetiskt värde i att bevara de svenska lantraserna för framtiden menar Magnus och pekar på problematiken med de sönderavlade mjölkorna som inte längre kan stå sig på bara gräs från naturbetesmarker.

Invasiva arter

Betesdjuren kan också användas för att bekämpa invasiva arter. Parkslide och jätteloka kan exempelvis betas ner av gotlandsfår. Pigmenterade får tål den frätande saften från jättelokan och är ur miljösynpunkt ett bättre alternativ till

EU- ekologiskt är en miljömärkning som förbinder producenten att följa EU:s regler gällande ekologisk produktion och motta kontrollbesök. Producenten behöver först anmäla verksamheten till Jordbruksverket och därefter ansöka om certifiering hos ett kontrollorgan. För att få använda ekologisk märkning på sina produkter krävs ett certifikat vilket utfärdas när kontrollorganet godkänner produktionen. Kontrollorganet kontrollerar en gång per år om gården efterföljer EU reglerna. Jordbruksverket har delegerat kontrolluppgifterna av ekologisk produktion till de tre organen: HS Certifiering AB (hscertifiering.se) Kiwa Certification AB (kiwa.com) och SMAK Certifiering AB (smak.se) (Europeiska kommissionen, 2022).

Källa: EU- kommissionen

maskiner och bekämpningsmedel. Magnus beskriver svårigheter att få in tjänsten i upphandlingar då upphandlingsmallen är anpassad till en traditionell bekämpning med maskiner och mekanisk bearbetning via människokraft. Miljömärkning och revision

Revisionen finns så klart kvar i Magnus liv, fast nu är det Magnus som får svara på frågor vid revisioner och inspektioner

i samband med märkning och certifiering av verksamheten.

Lejden är en EU- ekologisk märkt gård i färd med att naturbetescertifiera sig enligt Svenskt Sigill. Att skaffa ett kravcertifikat är enligt Magnus också på tapeten. För att säkerställa efterlevnad har de slutit avtal med kontrollorganet KIWA som genomför revisioner på gården.

För en EU-ekologisk gård ställs en hel del krav på djurhållning. Foder som köps in ska vara ekologiskt odlade och restriktioner finns gällande kemikalieanvändning.

För naturbetsmärkning finns krav på att djuren ska gå ute en viss procent av året, endast äta gräs och att de har ständig tillgång till mat. Det finns inget regelverk kring hur gammal ett djur får bli innan slakt men djuren blir godare när de är äldre och äter gräs säger Magnus. En vanlig mjölkko kan bli 4-5 år medan Lejdens kor kan bli 10-12 år och vattenbufflarna upp till 30år.

Kontroll och Granskning

Kommunen, Jordbruksverket och länsstyrelsen kan följa upp och granska att gårdarna lever upp till lagkraven. Länsstyrelsen har huvudansvaret för djurskydd men kommer enligt Magnus främst på gårdsbesök om det inkommit rapporter om misskötsel. Magnus tycker att det är bra med stränga krav men beskriver också den enorma administration och dokumentation som djurdrift och miljömärkningarna innebär. Han uttrycker en oro att de ökande administrativa kraven späder på en redan existerande trend mot storjordbruk. Samtidigt som vi vill ha höga krav på djurskydd gäller det att hitta någon typ av balans menar Magnus.

Framtiden och utmaningar

Det finns också andra utmaningar när det gäller att utveckla en relativt ny affärsidé. Magnus berättar om en buffel-

Svenskt Sigill är en miljömärkning för svensk mat och blommor. Märkningen tar ett helhetsgrepp på hållbarhetsfrågan. Dessutom ingår djuromsorg och livsmedelssäkerhet. Kött som bär märket Svenskt Sigill Naturbeteskött är kontrollerat av en oberoende revisor, vilket innebär att kött kommer från ett djur som betat på riktigt naturbete (Svenskt Sigill, 2019).

Källa: Svenskt Sigill

Naturgruppen i Sverige AB erbjuder naturvårdstjänster till myndigheter och företag. Tjänsterna innefattar inventering, planering och skötsel, de tre stegen i naturvård. Först inventeras vilka värden som finns i området exempelvis biologiska, historiska och kulturella värden. Därefter görs en plan för vilken typ av skötsel som är lämplig för att stärka dessa värden och öka den biologiska mångfalden på området. Det sista steget är att sätta in de åtgärder som planerats i tidigare steg och sköta området för att stärka naturvärdena (Naturgruppen i Sverige AB, 2022).

Källa: Naturgruppen i Sverige AB

rymning som skett bara några dagar innan intervjun. Han och en kollega blev då väckta mitt i natten av ett samtal från ett okänt nummer som rapporterade att fyra bufflar var på rymmen från ett av naturområdena. Det visade sig att de hunnit ta sig halvvägs tillbaka till deras egen gård. Om de visste att de var på väg hem till gården är mycket möjligt enligt Magnus, djur är helt fantastiska och besitter fler egenskaper än vad vi tror.

Vi lär oss succesivt vilken typ av stängsel och ras/art som funkar bäst för de olika områdena och förfinar betesuthyrningen

eftersom säger Magnus. Men det krävs också lagstiftning och upphandling som hänger med för att tillgodoräkna den fulla nyttan med verksamheten. ●

Källor:

Svenskt Sigill, 2019, 'För dig som företag', <<https://www.svensksigill.se/om-oss/for-foretag/>>, (hämtad 20/6/22)

Naturgruppen i Sverige AB, 2022, 'Om naturgruppen', <<https://www.naturgruppen.se/om-naturgruppen>>

(hämtad 20/6/22)

Europeiska kommissionen, 2022, 'Varför har EU ett märke?', <https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/farming/organic-farming/organic-logo_sv> (hämtad 20/6/22)

